

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XXVII. Quæ prima est de Iudicio Finali, quanta sit ejus gravitas, edisserit ex eo, quod Christus sit Iudex.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56333)

FERIA SECUNDA

DOMINICÆ PRIMÆ IN QUADRAGESIMA.

CONCIO PRIMA

DE JEJUNIO FINALI.

Prima causa gravitatis iudicij, quòd Filius Dei,
fit Iudex.

Cum venerit Filius hominis in Majestate suâ. Matth. 25.

VALDE timendum est quod ait sanctus Basil. in præmio ad Regulas fusiùs disputatas ne maxima hominum pars Deum inadæquate, & quasi dimidiatè cognoscat: Nolumus, ait, Deum ex mediâ parte cognoscere, neque eius erga nos bonitatem, ad ignaviæ occasionem accipiamus: propterea tonitrua, propterea fulminum terrores, ne bonitas contemnatur: De eo quidem dicitur, quod Solem oriri faciat super justos & injustos; sed etiam de eodem dicitur quòd cœcitate percutiat: Dicitur Zachar. 10. imbrem dare: sed etiam dicitur Genes. 19. ignem pluere: illa clementiæ, hæc severitatis: aut per illa ad amandum alliciamur, aut per hæc ad metum assueſcamus. Eâdem de causâ Tertullianus

docet iustitiam esse plenitudinem Divinitatis: Cum itaque tam multa sint quæ nobis persuadent Deum bonum esse, ne etiam ignoremus justum esse, Ecclesia hodiernâ die universale iudicium nobis proponit, de quo nemo pro dignitate eloqui potest, nisi peculiari gratiâ Dei adjuvetur, pro quâ obtinendâ ad Iudicis Matrem accurramus. *Ave Maria.*

IPso huius sermonis initio admonendos vos esse existimo eius rei, quam dixit S. Gregorius cognomento Thaumaturgus in suâ in Ecclesiasten metaphrasi: Neminem esse qui de iudicio deq; reb^o postremis dignè eloqui possit, atque orationem rebus parem efficere; ut ne homines, si minus aliquid dicatur, timorem Dei, vel abijciant, vel minuunt.

minuant. S. Basilius Barlahamum martyrem laudaturus obtabat linguam suam periti alicuius pictoris penicillo adjuvari: utinam hic pictorem haberem eximium, qui me penicillo suo adjuvaret, & quæ linguam representare non possum, coloribus exprimeret. Vel potius, Auditores, me credite pictorem esse: nam quæ dicam, tam absum à rei veritate, quam abesse solet pictura, ab ipsarum rerum naturâ. Certè si Judicij consideratio, quod S. Basilius appellat formidabile, & nulli hominum tolerabile, vobis terrorem non iniiciat, nescio quid vos tandem movere possit, aut à peccato deterrere: Etenim quod est rerum maximarum proprium, nulla est in eo pars, vel minima, nulla circumstantia, quæ non aliquod magnum continet. Quare non placet illud confusè contemplari, sed singulas eius partes, ut nihil omittamus: Ita hodiernâ die, prima tantum verba spectabimus; cum venerit Filius hominis: in quibus verbis continetur, judicij postremi præsidem futurum Christum Dominum: quæ cognitio quanti sit momenti, hinc colligi potest.

1. Quod Christus in sui apud mortales itineris clausulâ hoc postremum voluerit Apostolos monitos esse, ut nunquam eius rei obliviscerentur: unde quasi id omissum foret in mandatis, aut ut esset quasi ultimò commendatum, aut denique ut illis præcipuè inculcatum ostenderet, duos Angelos misit, qui id suo nomine præcipuè docerent, idque doctos à se, & ultimò admonitos, in civitatem remitterent: *Hic Jesus qui assumptus est à vobis in cælum,*

ita veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum, hoc est pari gloriâ, & majestate.

2. Quod eâ de causâ Spiritum sanctum miserit, ut tantæ rei testis & assertor existeret, secundum illud Joan. 16. *Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de Justitiâ, & de judicio.* Quibus verbis significat, quibus de rebus Spiritus sanctus testimonium redditurus esset Filio, atque inter cætera de illa re maxime, quod Filius constitutus esset Judex vivorum, atque mortuorum: quâ de re mundum omnem convinceret: quod certè abundantissimè præstitit.

1. Per Apostolos qui nihil frequentius in suis concionibus inculcarunt, quam Christum venturum ad homines judicandos, ita Petrus Actor. 1. *Et præcepit nobis prædicare populo & testificari, quia ipse est, qui constitutus est à Deo, judex vivorum, & mortuorum,* Et Paulus Athenis in Areopago Actor. 17. *Statuit diem, in quo judicaturus est orbem, in æquitate, in vivo in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis:* Et Hebr. 12. *Judicem omnium Deum, & testamenti novi mediatorem Jesum.*

2. Id fecit per evidentes virtutes, & apparitiones, & miracula super baptizatos per factam fidei professionem, cuius extrema capita sunt mortuorum resurrectio, judicium & eius effectus, vel præmium, vel supplicium æternū.

Hæc autem Spiritus sancti convictio seu doctrina de judicio.

Continet 1. contra infideles dari judicium, quoniam, aut animas negarunt esse immortales, & esse alteram vitam, quæ huic mortali succedat: aut Deum humana

humana curare, ut bonos remuneret, & malos puniat: cum tamen iudicium ad Dei providentiam pertineat, quæ est ratio ordinis, cuius est ea quæ perturbata sunt & confusa in ordine debito collocare, atque disponere: videmus autem passim res huius vitæ pessimo ordine fluere: malos impunè vivere: bonos sine mercede: oportet igitur ut illæ iniustitiæ aliquando corrigantur, & in ordinem redigantur: quæ actio opus est iudicij: Quod si est aliquod iudicium, necesse est aliquem, esse huius iudicij præsidem: hæc enim inter se connectuntur; datur itaque aliquod commune hominum tribunal, datur etiam aliquis, qui in eo tribunali sedeat tanquam Iudex.

2. Convictio fuit hanc iudicariam potestatem & auctoritatem ad Deum pertinere, propter eminentem ipsius qualitatem, & summum in creaturas dominium, quod ita ipsi convenit, ut primum Dei nomen in Scripturâ sit nomen Iudicis, Genes. 1. *In principio creavit Deus, Elohim, Iudex, vel ob pluralitatem personarum, Iudices: Quia Deo proprie convenit munus & opus iudicandi: unde in sacrâ Scripturâ ipsa tribunalia, non tam dicuntur esse hominum tribunalia, quam Dei: Ita dicitur Salomon sedisse in folio Domini: & vindicta de Amalecitis appellatur à Moysè Exodi 17. Manus folij Domini, hoc est, potestas throni eius: Ita dicuntur Iudices Deuteron. 1. exercere iudicium Dei: unde ipsos Iudices idem iudicat uti dicitur Psal. 81. Deus sedit in synagoga Deorum: In medio autem Deos dijudicat, uti igitur appellatur Rex Regum, & Domi-*

nus dominantium, ita etiam appellatur Iudicum Iudex.

3. Convictio fuit iudicandi potestatem & officium peculiari quadam ratione convenire Filio, secundum illud Joannis. 5. *Neque enim Pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio.*

Non tantum 1. Quia munus iudicandi toti Trinitati commune, convenit Filio per quandam attributionem, & appropriationem, quia ipse Sapientia est, quoniam à Patre procedit per viam intellectus: Cum enim ad iustum iudicium tria requirantur (inquit Sanctus Thomas 3. p. q. 59. art. 1.) potestas rectitudo, & sapientia; duo prima sunt veluti prærequisita, tertium verò est quasi propria ratio, à quâ iudicandi actus emanat: Quia ergo Filius est Sapientia Patris, idè iudicandi potestas est illi specialiter attributa: atque illo sensu explicat allata prius verba ex sancto Joanne; *Pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio: dedit utiq; generando, (inquit Ambros. lib. 2. de fide cap. 4.) non largiendo: cum enim naturam dedit, sapientiam dedit, & sapientiæ adjunctam iudicandi potestatem: hanc autem intelligi divinam, vel hinc probat Tertull. lib. contra Praxeam. cap. 16. Quia dicitur, omne iudicium traditum Filio: Omnem enim, inquit, dicens potestatem, & omne iudicium, nullam exceptionem temporis permittit, quia omnia non erunt, si non omnis temporis fuerint: at certum est Filium non fuisse semper nisi secundum Divinitatem. Verum tamen licet illud non improbem, potestatem iudicandi peculiari ratione convenire Filio per*
appre-

appropriationem, nego tamen locum allatum ex Joann, sic intelligi debere: Quia quæ de unâ personâ per appropriationem tantum dicuntur; de alterâ negari non debent: cum omnia Trinitatis opera externa sint indivisa, & omnibus personis communia.

Neque tantum 2. Quia divinitas in carne judicat, & per carnem iudicium sensibile reddit, quod maxime erat conveniens suavi Dei providentiæ, & hominum conditioni magis accommodatum, ut homines sensibiles ab homine, cuius facies videri, & vox audiri posset, judicarentur: atque illud soli Filio convenire potest; nam licet iudicandi potestas, sit communis toti Trinitati, potestas tamen iudicandi sensibilibus, illi tantum personæ convenit, quæ est sensibilis; nulla verò præter Verbum est sensibilis; ut pote quod carne indutum factum est sensibile: atque illud eo magis verum est, quod non tantum in carne iudicium Filius sit effecturus, sed etiam per carnem, tanquam per instrumentum conjunctum: Verum etiâ quia Christo ut homini data est potestas iudicandi, licet ea potestas data non fuisset, nisi simul fuisset Filius Dei. At sicut in Christo non tantum est sanctitas substantialis, & divinitatis, sed etiam gratia habitualis, & sanctitas creata; & sicut in eodem præter scientiam increatam, est etiam scientia infusa creata; ita præter supremam iudicis auctoritatem quæ divinitatis est propria, in eodem etiam reperitur potestas quædam excellentiæ adjudicandum; secundum illum Ioan. 5. *Et potestatem dedit ei etiam iudicium facere, quia Filius hominis est*: quod adhuc significatur illis verbis Act. 10. *Con-*

stitutus est à Deo, iudex vivorum & mortuorum. Etenim cum Christus esset hominum caput, debuit habere omne genus potestatis in homines, & consequenter iudiciariam potestatem: præsertim cum ratione unionis debeatur Christi humanitati participatio eminentissima divinarum perfectionum, atque in Christo concurrerint omnes partes iudicis optimi: 1. scientia: 2. rectitudo voluntatis. 3. infallibilis veritas: 4. dominium seu iurisdictio: 5. efficacia voluntatis. Denique Christus meruit modis omnibus exaltari, quibus convenienter, & juxta suam dignitatem, & capacitatem exaltari potuit: ac præsertim eius humilitati, quâ ab hominibus voluit injustè iudicari, secundum illud Prophetæ Isaiæ 53. secundum Versionem LXX. Interpr. *In humilitate iudicium eius sublatum est* (nam quia inimicis suis non repugnavit, sed silentio omnia passus est, ideo in humilitate, hoc est propter eius humilitatem, sublatum est iudicium eius, id est, iudicij non reperit veritatem, sed licet cognitus esset innocens, damnatus est.) eius, inquam, humilitati concedi debuit, ac rependi pro præmio, ut omnes homines iudicaret: & rationem subdit Ioannes. *Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem, &c. Nam potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est.*

4. Convictio est, consequenter eidem convenire potestatem homines revocandi ad vitam, & sistendi ante tribunal suum, secundum illud hodierni Evangelij: *Et congregabuntur ante eum omnes gètes*: Ratio est, Quia debet posse iudex reos compellere, & trahere in iudicium: rei autem sunt homines, obnoxij

utraq; sui parte: ad hæc, cum iudicium illud debeat esse sensibile, homines enim iudicandi sunt, illi autem sunt sensibiles, oportuit reos sensibilibus adesse, & suum iudicem sensibilibus audire, & videre, & sententiam accipere sensibili modo secundum rationem hominibus proportionatam: unde Christus Dominus potestatem vivificandi mortuos conjungit potestati eisdem iudicandi, illis verbis: *Sicut Pater suscitatur mortuos, & vivificat, sic & Filius, quos vult vivificat. Neque enim Pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio: Et paulò post. Amen, amen dico vobis, quia venit hora & nunc est quando mortui audient vocem Filij Dei, & qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & Filio habere vitam in semetipso. Id est vivificandi virtutem: & potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est:* In quibus verbis Christus potestatem vivificandi mortuos, colligit ex potestate quam habet iudicandi, tanquam ex fine medium: & postea ex resurrectione, iudicium, tanquam ex medio finem: unde alterum ex altero colligitur, sed diverso modo.

5. Convictio ad præcedentes consequens est, eidem etiam convenire potestatem pœnis aut præmijs afficiendi: unde totius iudicij hæc est clausula. *Et ibunt hi in supplicium æternum; iusti autem in vitam æternam.* Hæc enim potestas debet esse in Iudice, ut eius sententia vim aliquam habeat: vel saltem debet posse alijs imperare, ut vel præmia, vel pœnas inferant: Eam Christi potestatem aliqui subtiliter agnoscunt in his verbis, Joan. 5. *Sicut enim Pater suscitatur mor-*

*tuos & vivificat, sic & Filius, quos vult vivificat: allusum volunt ad potestatem iudicis, qui potest condemnare, vel absolvere: quæ duo exprimuntur in veteri Testamento, his verbis, vivificare, & mortificare: Deuter. 32. 1. Reg. 2. Tob. 13. Sapient. 16. quod Joannes in Apocal. cap. 1. appellat habere claves mortis, & inferni: itaque exemplum vivificationis dicunt & ad corpora, & ad animos pertinere: sed quidquid sit, aliquid magis explicatum in rem nostram subiecit Christus loc. citat. *Venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem Filij Dei: Et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui verò mala egerunt, in resurrectionem iudicij, hoc est condemnationis, quibus verbis & præmium & pœna indicantur.**

Convictionis autem hæc redditur ratio, quia princeps huius mundi iam iudicatus est: Ex quo inferri debet, ergo & mundus: nam S. August. tract. 95. sic explicat reprehendendum mundum scilicet per Iudicium, & damnationem Diaboli. *Si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, nec parcat mundo peccanti, quoniam (inquit) cum suo principe iudicatur quem superbum, atque impium imitatur. Vis rationis in eo est, quod ubi est eadem culpa, eadem quoque debet esse damnatio: & sicut mundus habet Dæmonem principem, ac ducem in culpâ, habebit etiam in pœnâ. Alterum præterea Argumentum est à potiori: nam si Angelis, creaturis nobilissimis, Deus non pepercit, multò minùs creaturis longè vilissimis, hominibus scilicet, qui majorum ac potiorum exemplo*

pto terreri debuere: unde August. Ne sibi existimet parci superbia dura mortalium, de superbiorum supplicio terrenda est Angelorum.

Existimo tamen in illis verbis contineri causam cur Christus constitutus sit à Patre, iudex vivorum, & mortuorum: Quia enim Diabolus, qui erat huius mundi princeps, & propter peccatum homines sub suo domino continebat, jam iudicatus est, & damnatus: hoc est, suo dominio atque principatu exutus: (dum enim in Filium Dei sibi non obnoxium dominari voluit, quem in ceteros principatum habebat, amisit:) propterea homines à servitute liberati in sui servatoris, ac liberatoris potestatem venerunt, eiusque iudicio subditi sunt: Christus igitur est princeps, & iudex eorum omnium, qui sub potestate Diaboli tenebantur, quia ipse eos liberavit, atque exemit, sibi que obnoxios fecit, juxta illud ad Coloss. 1. *Eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filij dilectionis suae, hoc est dilecti, posito nomine abstracto pro concreto.*

Quibus præsuppositis ac præmissis. Affero hinc futuram esse Iudicij maximam severitatem, quod Iudicium extremum, non à Deo Patre, sed ab eius Filio exercendum sit.

1. Ratio. Quia non habebit homo, quid respondeat, nihil quod conquerratur secundum illud Ps. 50. *ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris: id est, Iudex semper erit victor si homo condemnaverit eum iniustitiæ, quod tam graviter puniat. Quid enim ex unâ parte excusare poterit? non rerum præceptorum difficultatem, cum ipse iudex*

omnia experiri voluerit, etiam quæ difficillima sunt: Hebr. 4. *Non enim habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum autem per omnia, pro similitudine, absque peccato: aut quomodo ex alterâ parte prætexet odium Iudicis erga se, cum ille sit idem qui pro hominibus mortuus sit? Itaque sublata erit omnis iniustitiæ suspicio, ipso, qui erga homines tam affectus fuerat, atque propensus, condemnationis sententiam pronuntiante: unde hominum intolerabilis deprehendetur malitia, quos ne veniâ quidem dignos iudicabit is, qui eos tantum dilexit, ut pro iisdem mori voluerit.*

2. Ratio. Quia sic homines intelligēt quid mereantur, cum eum offenderint, qui eos tot tantisque bonis ac beneficijs devinxit: suaque crimina eò majora agnoscent quò sunt conjuncta cum majori ingratitude.

3. Ratio. Quia uti loquitur per Isaiam Prophetam cap. 59. *Sicut ad vindictam, quasi ad retributionem indignationis hostibus suis, & vicissitudinem inimicis suis: sicut vicem reddet: ut intelligas, cum adeo acerbè ab hominibus sit iudicatus, ut dixi ex Isaiâ, cum dixi in humilitate sublatus esse iudicium eius, ita nimirum contemptum fuisse, ut in eius condemnatione, nulla fuerit servata forma Iudicij: intelligas, inquam, nihil mirum videri debere, si eos non quidem iniuste, sed admodum stricte iudicet. Videbunt in quem transfixerunt: Item, Quod si in viridi ligno hæc fiunt, in arido, quid fiet? Quanta item cum motio futura est, cum videbunt suis oculis impij crucem, & cætera Christi dedecora, quæ contempserant, jam esse victicia,*

& insignem factam rerum omnium cō-
mutationem: Hoc significant verba S.
Matth. cap. 24. *Tunc apparebit signum Filij
hominis in cœlo, & tunc plangent omnes tribus
terræ: hoc est ex omnibus tribubus, ali-
qui:*

4. Ratio. Quia vehementer percellē-
tur increduli cū videbunt in personā
Christi, omnia quæ prædixerat eve-
nisse, & ipsi quidem qui nullum futu-
rum iudicium crediderant, sed meras
nugas, & figmenta illud esse: rerum si-
quidem experientia, quò minùs ex-
pectata est, eò magis percellēt.

5. Ratio est. Quia inde convincimur,
nihil in tali iudicio posse latere, quod
fiat à Sapientiā Dei, eaque manifesta-
tā: Nam eius Sapientiæ scientiam nihil
fugere potest: neque testibus, neque
longā discussione opus habebit, sed uti
dicitur Malachiæ 3. *Accedam ad vos in
iudicio, & ero testis velox, maleficis, & adul-
teris, & perjuris.* Testem velocem se appel-
lat (inquit Augustinus 20. de Civit. cap.
26.) Quia sine prolixitate sermonis
conscientiās convincet, revocans sine
morā in memoriam, unde puniat, &
condemnet: nam uti dicitur Sapient. 1.
*In cogitationibus impij interrogatio erit, &
accusatione conscientiae suæ convincetur.*

Hinc 1. arguuntur hypocritæ, qui se
fatis latere putant, si homines decipi-
ant, de quibus ita pronuntiatur Iobi
15. *Congregatio hypocritæ sterilis, & ignis de-
vorabit tabernacula eorum, qui libenter mu-
nera accipiunt.*

2. Occulte peccantes, qui non cogi-
tant de oculo illo qui nunquam sopi-
tur (ait Chrysoft.) nihil de virgā illā vi-

gilante: nihil de eo, de quo dicitur Da-
nielis 4. *Ecce vigil, & Sandus de cœlo des-
cendit:* Ita ut nihil hominum tenebræ,
nihil parietes, nihil antra, nihil spelun-
cæ, nihil abyssus, nihil locorum lon-
ginitas, nihil secretum, nihil nox, ni-
hil solitudo juvare possint, cū nec ip-
sa cogitatio, nec cordis abscondita, nec
animi recessus suam habeant securita-
tem: dicitur enim de Sapientiā, libro
de ipsa cap. 7. quod sit *omnia prospiciens,*
& quod capiat omnes spiritus: & postea, *Om-
nibus enim mobilibus mobilior est Sapiencia:*
attingit autem ubique propter suam munditiā,
hoc est impermixtionem ab omni ma-
teriā, potentialitate, & impuritate: est
enim purus actus.

Hinc 3. Suprà omnes, turpibus, &
obscœnis hominibus, futurum est gra-
ve iudicium finale: quoniam ut ipse
minatur per Prophetam Nahum cap. 3.
*Revelabo pudenda tua in facie tua, & osten-
dam gentibus nuditatem tuam, & regnis igno-
miniam tuam:* Cū enim ipsa Sapiencia,
illud iudicium efficiat, illud faciet ma-
nifestando: quod unicum maximè re-
formidat obscœnitas: illud optimè ex-
primit S. Bern. lib. 5. de Consider. cap.
12. Est & turpium pœna Deus, lux est
enim: & quid tam invisum obscœnis
flagitiosisque mentibus. *Peccator omnibus
qui malè agūt, odit lucem:* sed dico, num-
quid poterunt declinare? Minimè om-
nino: lucet ubique, etsi non omnibus:
denique in tenebris lucet, & tenebræ
eam non comprehendunt: Et videntur
ergo ut confundantur, & non vident
ne consolentur: At vide gradus huius
ignominiae in turpitudinum manifesta-
tione.

1. Quoniam omnibus Angelis, & hominibus patebunt, in quibus quot sunt oculi quos reformidas? Bernardus loc. cit. Non modo à luce, sed in luce videntur, à quo? vel à quibus? ab omni videntur, ut pro multitudine intuentium fit confusio multa: Adverte autem illum creaturarum aspectum, non fore quasi in transitu, uti solet esse in vitâ: Quam multæ matronæ, ut pudoris, ita etiam famæ naufragium fecerunt: sed tandiu durat infamia, quamdiu durat infamia, quamdiu durat cogitatio, quæ in hominibus est adeò mobilis, & multiplex; sæpe dum putas te esse in omnium cogitatione, aut oculis, nemo de te cogitat aut loquitur: verum ille aspectus, cum à luce fiat, & in luce quæ nunquam extinguitur, fiet illa cognitio indelebili impressione. S. Gregor. Nazianz. loquens de Caino, ubique suam trepitationem circumferente, eum appellat Iustitiæ Divinæ *sylin empigon*. animatam, & mobilem columnam: Ita quamlibet creaturam rationalem cogita æternam esse turpitudinis tuæ columnam, scripturam, & argumentum: sed in numerum hominum, & Angelorum, si potes, & hinc æstima confusionem tuam, ut pro multitudine intuentium fit confusio multa: certè major extensivè nulla esse potest.

Secundus gradus confusionis est unicuique à seipso, quoniam unicuique sua nuditas, & turpitudine perpetuò erit obvia: secundum illud, *Revelabo pudenda tua in facie tuâ: nec licebit, uti nunc fit, mentem & oculos avertere*: sed uti dicitur Threnor. 3. *Ego vir videns paupertatem meam in virgâ indignationis eius*: Bernardus loc. cit. At nullus de tantâ

numerofitate spectantium, molestior oculus, suo cuiusque: Non est aspectus five in cœlo, five in terrâ, quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit, minus possit: Non latent tenebræ vel seipsas: se vident, quæ aliud non vident, opera tenebrarum sequuntur illas: Non est quo se abscondant ab illis, ne in tenebris quidem. Certè quæ sunt ab hominibus turpiter, licet verecundiam habeant, etiam in impudentissimis hominibus, tamen nemo est qui harum rerum turpitudinem satis intelligat: sed cū Deus, uti loquitur Apostolus, *Illuminabit abscondita tenebrarum*, tunc unusquisq; vitæ suæ turpitudinem agnoscat, atque exhorrebit: & quoniam ab eâ cogitatione & visione, separari, & cessare non poterit, hinc summum supplicium à se feret, & summam à se confusionem: Nunc tanta est multorum impudentia ut suas etiam jactent turpitudines secundum illud Isaiæ 3. *Agnitio vultus eorum respondit eis*, nam aperta sunt in eorum facie turpitudinum ipsorum signa & argumenta: & illud aliud, *Quasi Sodomæ peccatum suum prædicaverunt*: quæquam I. non audeas tuarum cogitationum obscœnitates revelare, quæ tunc animum tuum mirabiliter cruciabunt: 2. licet tui similibus oculos non reformides, tamè quàm multi sunt, quorum oculos vereris, ita ut mori malles quàm ab ijs agnosci? Sed tunc erit illud tempus, cum vel te ipsum testem, atque iudicem, & exprobatorem ferre non possis. Sunt qui Lucretiam Romanâ sibi manus intulisse dicant, non vitandi criminis causa, sed ulciscendi, cum vel se ipsam admitti sceleris ream non ferret:

Ita se nemo ferre poterit, cum tamen se nemo fugere possit: Nimirum, ut mox aiebat Bernardus, non est aspectus sive in cœlo, sive in terrâ quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit, minus possit. De hac confusione intellexit illa verba Luc. 16. *Mendicare erubescit*, S. Chrysológus serm. 126. Confusione futuri iudicij pertimescit, in quo jam non pœnitendi tempus est, sed pœnarum: & ubi reus plus de conscientia, quam de gehennæ erubescit incendio: Eodem modo S. Gregor. exponens illud S. Jobi cap. 6. *Venerunt quoque usque ad me, & pudore cooperti sunt*: Tunc iniquos pudor cooperit, cum eos in conspectu iudicis testis conscientia addicit: Tunc iudex exterius cernitur, sed acculator interius toleratur: Tunc omnis ante oculos culpa reducitur, & mens, super gehennæ incendia, suo gravius igne cruciatur.

Tertius & summus confusionis gradus est ab oculo divino, quia super omnium oculos erit ille molestissimus per quem cæteri vident, eò usque ut ipsius cognitio sit summa turpium hominum pœna: quod sic explicavit Bernardus: *est & turpium pœna Deus, lux est enim*: Id autem eâ ratione fit: Quia turpitudinis infamatio, eius propria pœna est: nam uti voluptas dolore compensatur, secundum illud Apocal. 18. *Quantum glorificavit se, & in delictis fuit, tantum date illi tormentum & ludum*: Ita turpitudinis pœna propria, est confusio, & infamatio: porro ea infamatio, fit redargutione, & condemnatione, redargutio verò fit solâ manifestatione: omnis autem manifestatio fit per lucem

secundum illud Apostoli, Ephes. 5. *Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est & dicere: omnia autem quæ arguuntur, à lumine manifestantur: omne enim quod manifestatur lumen est*: Aut ut Syrus vertit. Omne quod revelat lux est: dixit enim manifestatur active, pro manifestat, nam vox græca est verbum deponens, quod activam potest habere significationem: Illa autem lux, est ipse Deus: & ita luminosus Dei aspectus, summa est turpitudinis condemnatio: & inde sequitur Deum per seipsum esse turpitudinis pœnam, secundum illud Bernardi, est & turpium pœna Deus, lux est enim: Quod autem Deus seipso est, id infinite est: propterea est veluti pœna turpitudinis infinita: Quid enim est Deus, ait idem, Non minus pœna peccatorum, quam humilium gloria: sensus est: Sicut gloriam beatorum dicimus esse infinitam, quia ipse Deus est; Ita turpium confusio, erit aliquo modo infinita; quia hæc confusio erit turpium manifestatio, quæ est ipse Deus: Est & turpium pœna Deus, lux est enim: Sicut igitur Deus conjungitur animæ beatæ, sub ratione lucis, seipsum manifestans animæ: unde negant Theologi dari ullam speciem Dei impressam in animâ Beati, sed divinam essentiam fungimur specie, nam seipsam sufficienter per se manifestat: Ita essentia eadem divina animæ damnati aliquâ etiam ratione conjungetur sub ratione lucis, non ad gloriam, sed ad confusionem: quia non seipsam illi manifestabit, sed suas illi sordes, & turpitudines demonstrabit: Vide quò illa pœna pertinebit ut ipse Deus sit: *singe animo quantumlibet*

libet dedecus, & infamiam, nunquam eo pertingere poteris ut aliquid inñitum in eo genere reperias, nisi Deum includas: Certè cætera tormenta incredibilia sunt, ignis, carcer, tenebræ, vincula, vermis nunquam moriens, sed semper mordens, foetor, sulphur, & innumera alia: sed sicut cum in cœlesti beatitudine innumera sint bona, tamen essentialis beatitudo, quæ est ipse Deus, omnia longè superat; ita in pœnis damnatorum cum omnia sint summa, nihil tamen æquare potest summam illam confusionem, quæ Deus ipse est per se ipsum animam puniens: Quis unquam id credidisset, Deum ipsum pœnæ partem existere? Hinc vel saltem existima quantum sit peccatum turpitudinis, cum in iudicio nihil sit gravius plectendum: Nec te decipi sinas adulatorum verbis, quasi hoc peccatum inter cætera levius existat: sed vel ex pœnâ, gravitatem eius æstima: sed sunt impij ac scelerati impostores, qui incautas puellas sic decipiant. Danielis 3. *Sic faciebatis filiabus Israël, & illæ timentes loquebantur vobis, sed filia Juda non sustinuit iniquitatem vestram.* Veniet tempus cum Deus non tantum actus tuos revelabit, sed etiam eorum turpitudinem, ita ut, unde laudem captas, hinc summo dedecore afficiaris. Cogita itaque quis tuas sensus sit futurus, dum tibi tot annorum turpitudines, atque obscœnitates obtrudentur: Et hac cogitatione erige animum ad confusionem illam præveniendam seriâ & exactâ confessione, ac deinceps omnem quamecunq; libidinem compesce: Certè ait Chry-

sost. In plateâ existens, licet ardeas libidine, non tamen audeas ob hominû pudorem, eam explere: Cur non eadem ratione te contineas ob ipsius Dei, omnia videntis ac cernentis, pudorem: est enim ait Gregor. Naz. *teos mega. teatis.* Deus magnus spectator: oculum eius cogita, lucem eius ubique lucentem, & aliquando te, & tua, tibi & omnibus manifestaturam.

Illud modo superest, ut quoniam nunc Judicem nostrum cognoscimus, eum, dum licet, omni studio placare studeamus, eiusque gratiam modis omnibus nobis demereri: Quin liceat in sacro Eucharistiæ usu ita ipsum obtestari: Quid de te Domine Jesu sentiam ignoro, qui me nunc tantâ amoris significatione complectaris, quem tamen severo olim iudicio persequi debes: Ergone poteris eum à te æternum repellere, quem tam suaviter nunc recipis & amplecteris, cui etiam te penitus conjungere, & quasi miscere amas? Quam dissimilis es ab eo qui futurus es! ficcine erga omnes te immutas? Quod si erga aliquos idem semper, & tui similis existis, quid sit ut te talem mihi futurum non audeam polliceri? Sed tu, mi Auditor, cur nunc non conaris eum omni officiorum genere tibi demereri? ea præsertim efficiendo quæ ipsi inter cætera, gratissima esse cognovisti, ut cæteris timentibus, atque tremantibus erigas caput, ac merearis audire eum omnibus electis. *Venite Benedicite Patris mei, ut ad gloriæ eius consortium voceris*
Amen.

FERIA